

Altmaier: 'Opkomst populisme was onze fout'

Achtergrond - 8 september 2018 - Auteur: Lynn Stroo

"Grote landen zoals Duitsland zijn kleine landen geworden", stelt Peter Altmaier (CDU), de Duitse minister van Economische Zaken en Energie donderdagavond in Den Haag. "Alleen als Europa zijn we groot". In het bomvolle theater Diligentia houdt Altmaier een vlammend pleidooi voor meer Europese samenwerking.

"Beste Nederlanders, Duitsers, Europeanen en vrienden...", met deze woorden in vloeiend Nederlands weet Peter Altmaier (60) het publiek direct voor zich te winnen. Hij zei zonder twijfel 'ja' toen weekblad Elsevier hem vroeg voor de HJ Schoolezing. "Ik ben verliefd op dit land, op de rijke cultuur", bekennt hij. Toen hij als jonge christendemocraat in Limburg jongerenbijeenkomsten bezocht, leerde hij het voetballied 'Nederland o Nederland, jij bent mijn kampioen'. "Het is voor mij een liefdesverklaring. Ik heb in dit land veel geleerd, waaronder de taal. Zonder mijn ervaringen in Nederland was ik nooit de politicus geweest die ik nu ben."

'U krijgt de hartelijke groeten van Angela Merkel'

Altmaier, die opgroeide in de deelstaat Saarland, aan de grens met Frankrijk, is van jongs af aan overtuigd Europeaan. Vanaf 2005 ontwikkelt hij zich tot de vertrouweling van bondskanselier Angela Merkel (CDU). Zijn waardering voor haar steekt hij in Den Haag niet onder stoelen of banken: "Ik werk met groot plezier voor haar. Ze is nooit een uitsluitend Duits politicus geweest, ze heeft altijd een Europees perspectief gehad." Niet veel later zegt hij tussen de regels door dat hij verwacht dat ze nog wel een aantal jaar bondskanselier zal blijven. Degenen in de zaal die meer over Merkel hopen te horen, vangen bot. "Ik ga geen geheimen vertellen, die blijven geheim. Wel vroeg Merkel mij u de hartelijke groeten te doen."

Grote veranderingen

Volgens Altmaier staat Europa onder druk. De tijd dat Frankrijk, Engeland en Duitsland vanzelfsprekend grote landen waren, is voorbij. De wereld verandert in een razend tempo; op economisch, geopolitiek, maar vooral ook op technologisch gebied, met kunstmatige intelligentie en 3D-printers. "Sinds de uitvinding van de stoommachine hebben we niet zo'n innovatiegolf gekend. Nu zijn wij nog

hoogontwikkelde landen, maar het is niet zeker dat we dat blijven. Andere landen in de wereld zijn in opkomst. [De MP3-speler is ooit in Duitsland uitgevonden](#), maar vervolgens in Amerika geproduceerd. We moeten als Europa nadenken over welke rol wij willen spelen.”

'Populisten hebben geen schuld aan het populisme. Het is onze fout geweest'

Pas als we de grote veranderingen van de tijd begrijpen, kunnen we het populisme bestrijden, stelt Altmaier. “Overall in Europa zijn er problemen met populisme, kijk maar naar Frankrijk, Italië, Nederland en Duitsland. Maar de populistten hebben geen schuld aan het populisme, het is onze fout geweest. In Duitsland is de Alternative für Deutschland (AfD) is een democratisch gekozen partij. De gevestigde politici zijn niet eerlijk geweest over de veranderingen en ze hebben geen verantwoording genomen.”

Hij doelt onder andere op de vluchtelingentooistroom die in 2015 een piek bereikte. “Europa was niet goed voorbereid. De burgeroorlog in Syrië was gruwelijk en burgers gingen op de vlucht. We zijn niet in staat geweest om de toestroom onder controle te krijgen en om noodzakelijke humanitaire steun te verlenen.” Altmaier kijkt niet op van de sentimenten die daarover zijn ontstaan in de samenleving, maar de rechts-extreme rellen in de [Oost-Duitse stad Chemnitz](#) vorige week, wijst hij sterk af. “Geweld heeft geen plaats in onze rechtsstaat”.

'Populisme te lijf'

Afgelopen week noemde de Duitse minister van Binnenlandse Zaken Horst Seehofer (CSU) [migratie de 'moeder aller problemen'](#). Daar is Altmaier het niet mee eens. “Immigratie is onontkoombaar als je een hoogontwikkelde cultuur en economie hebt en er elders in de wereld armoede is. Migranten zijn al sinds de jaren 60 in ons land, alleen hebben we daar nooit een dialoog over gevoerd met de burger.”

Altmaier pleit voor een nieuw Europees debat, waarin ook impopulaire onderwerpen worden besproken. “Het is goed dat we mensen in nood hulp verlenen, maar we moeten het tegelijkertijd hebben over hoeveel immigranten we opvangen, en waar we dat doen. Met die duidelijkheid kunnen we het populisme te lijf gaan.”

Terwijl de AfD in de Oost-Duitse deelstaten donderdag voor het eerst in de peilingen boven de CDU uitkomt ([27 procent tegenover 23 procent](#)), klinkt Altmaier optimistisch. “Populisme heeft nog nooit een Westers systeem veranderd of beschadigd. Het is wel een probleem en we moeten met gezamenlijke

antwoorden laten zien dat wij een beter alternatief hebben. Maar ik denk dat Europa nooit ten prooi zal vallen aan populisme.”

Krachten bundelen

Aan het einde van zijn lezing is de kern van Altmaiers pleidooi zonneklaar; Europa moet zijn krachten bundelen om een vuist op het wereldtoneel te kunnen maken. Essentiële zaken ontbreken nu nog, zoals een gezamenlijk EU-beleid voor mensenrechten en persvrijheid bijvoorbeeld.

'Nederland en Duitsland delen nu hetzelfde voetballeed'

Nederland is daarin een belangrijke bondgenoot. “De Duitse regering heeft goede contacten met politici als Wopke Hoekstra (CDA), Mark Rutte (VVD), Sybrand Buma (CDA) en Sigrid Kaag (D66). Veertig jaar geleden was het nog anders, toen speelde het oorlogsverleden een rol in de relatie. Nu is de samenwerking met Nederland uitstekend.” En zoals vaak tussen Nederlanders en Duitsers, kan ook in het theater een grapje over voetbal niet uitblijven. “Het was in 1974 en 1986 niet altijd makkelijk tussen ons, maar na het afgelopen WK delen Duitsland en Nederland ook hetzelfde voetballeed.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/27817/altmaier-opkomst-populisme-was-onze-fout>